

ANDTS-plan

Grundskolor, Hällefors

Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel

Innehåll

Inledning	1
Syfte/vision	1
Mål	1
Definition	2
Lagstiftning.....	2
Styrdokument och strategier	3
Förebyggande arbete	4
Undervisning	5
Förebyggande arbete i Hällefors grundskolor.....	5
Upptäcka	6
Handlingsplaner	7
Elevskåp och åtgärder vid upphittande av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller andra hälsofarliga ämnen inom skolans område.....	19
Förkortad version av ANDTS-plan	20
Länkar.....	21
Källor	22

Inledning

Högstadietiden är en tid då många ungdomar kommer i kontakt med alkohol, narkotika, dopning och tobak. Dessa preparat brukar förkortas ANDT (Alkohol, Narkotika, Dopning och Tobak). ANDT-preparat orsakar inte bara skador och problem för den enskilde individen och dess familj utan påverkar hela skolans arbetsmiljö, som exempelvis trygghet, studiero, öppenhet och säkerhet.

Många unga spelar om pengar, även barn och unga under 18 år trots åldersgränser. Vanligast är att spela på internet via telefon, dator eller surfplatta. Det är av stor vikt att förebygga att barn och unga inte får spelproblem. Barn och unga som spelar om pengar löper en stor risk att få spelproblem längre fram i livet. Problem med spel om pengar kan, likt ANDT, påverka stora delar av ungdomars liv såsom relationer med vänner och familj, skolgång och ekonomi. Spelproblemen ökar när spel kombineras med alkohol och/eller vid samtidig psykisk ohälsa. Därför är det viktigt i det förebyggande arbetet mot spelproblem att vara extra uppmärksam på unga som mår dåligt och/eller dricker alkohol samt att åtgärder fokuserar på flera områden.

En gemensam handlingsplan för ANDTS har tagits fram med syftet att förebygga, upptäcka och ingripa mot användning och missbruk av ANDT-preparat och spel om pengar. Planen utgår från gällande lagstiftning, styrdokument samt Hällefors kommuns prioriteringar för det lokala ANDTS-förebyggande arbetet. Skolan räknas som en arbetsplats med samma krav och skyldigheter som andra arbetsplatser och skall vara fri från alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar. Denna plan innehåller en kombination av tydliga regler, konsekvenser, omtanke och stöd för att förhindra bruk av ANDT-preparat bland elever. Elever, vårdnadshavare samt all skolpersonal, ska känna sig trygga i att skolan erbjuder en miljö där varje elev ges möjligheter till god social utveckling, god kunskapsutveckling samt ökar elevernas välmående. Vid misstanke om bruk eller vid konstaterat bruk samarbetar skolan med vårdnadshavare/god man, socialtjänsten och i vissa fall polisen. Vårdnadshavare/god man är mycket viktiga i arbetet kring en elev och därför är skolans ambition att alltid samarbeta med dem under hela skoltiden.

Det är viktigt att all personal på skolan läser igenom detta dokument samt diskuterar innehållet. Skolan ska, tillsammans med elever och vårdnadshavare/god man, arbeta för att alla elever får en skoltid fri ifrån alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel samt för att uppnå en god, jämlik och jämställd hälsa.

Syfte/vision

Barn och unga i Hällefors kommun ska få en god livskvalitet med god självkänsla och självförtroende. Genom ett aktivt arbete med att förebygga, upptäcka och ingripa mot alkohol, droger och spel om pengar tillsammans med elev, förälder/vårdnadshavare och Hällefors kommun stötta ungdomar att välja bort droger och spel om pengar och arbeta för en hälsofrämjande skola.

Mål

- En tobaksfri miljö inom och runt skolans område
- Öka andelen elever som inte använder alkohol, narkotika, dopning, tobak eller spelar om pengar

- Att tidigt uppmärksamma barn och unga som använder alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar
- Förmedla stöd och insatser efter behov
- En ökad samverkan mellan alla aktörer som arbetar nära eller möter barn och unga i sin profession
- En ökad samverkan med elever och vårdnadshavare/god man i arbetet mot droganvändande och spel om pengar
- Att förhindra att försäljning av droger sker inom skolans område

Definition

Med droger syftar denna plan på beroendeframkallande preparat som påverkar kroppen såsom alkohol, narkotika, dopning och tobak. Med **alkohol** avses alkoholhaltig dryck/vätska. Med **narkotika** avses narkotikaklassade preparat, receptbelagd medicin utan giltigt recept, sniffning, substans klassad som hälsofarlig vara eller andra jämförbara substanser. Med **dopning** avses prestationshöjande medel/dopningspreparat eller andra jämförbara substanser. Med **tobak** avses cigaretter, e-cigaretter, vattenpipa, cigariller, snus, råttobak och andra preparat innehållandes tobak eller nikotin. Även nikotinfritt snus samt örtprodukter avsedda för rökning, både med och utan nikotinnehåll och vissa andra njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men om inte innehåller tobak omfattas av definitionen. Rökförbud på skolans område gäller dygnet runt (Tobakslagen 1993:581 § 2). För elever gäller tobaksförbud även utanför skolområdet under skoltid (inkl. idrottsdagar, klassresor, studiebesök, praktik mm). Med **spel** om pengar syftas spel där pengar satsas och där slumpen på något sätt är inblandad. Vanliga spelformer är sportspel, lotter, bingo, spelmaskiner, kasinospel, nummerspel som Keno och Lotto samt hästspel såsom trav.

Lagstiftning

¹Alkohollagen

Alkohollagen är en skyddslag och enligt den är det förbjudet för omyndiga att nyttja alkohol samt överlåta alkohol till en person under 20 år.

²Narkotikastrafflagen

Enligt narkotikastrafflagen är all befattning med narkotikaklassade preparat kriminaliserat och detta gäller även egen konsumtion. All användning av narkotika jämställs med missbruk. Polis kan ta initiativ till drogtest även utan vårdnadshavares/god mans medgivande.

³ Lag om förbud mot vissa dopningsmedel

Enligt lagen om förbud mot vissa dopningsmedel är all icke medicinsk befattning med dopningsklassade preparat kriminaliserat, detta gäller även egen konsumtion.

¹ Alkohollag (SFS 2010:1622)

² Narkotikastrafflag (1968:64)

³ Lag om förbud mot vissa dopningsmedel (SFS 1991-1969)

⁴Tobakslagen

Enligt tobakslagen är det förbjudet att sälja tobaksvaror till personer under 18 år, detta gäller även elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare. Lagen innehåller även bestämmelser om produkter som är baserade på växter, örter eller frukter som inte innehåller tobak och kan förbrukas via förbränning (örtprodukter för rökning). Tobakslagen uttrycker även att rökning är förbjuden i lokaler som är avsedda för barnomsorg, skolverksamhet eller annan verksamhet för barn eller unga. Detta gäller även på skolgårdar och på motsvarande områden utomhus vid förskolor och fritidshem, dygnet runt. Det är förbjudet att ha en anvisad plats för rökning på skolgården samt att hänvisa till områden i anslutning till skolan.

⁵ Lag om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser

Enligt lagen om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser har polisen rätt att omhänderta och förstöra vissa hälsofarliga varor.

⁶Barnkonventionen

Enligt barnkonventionen har varje barn rätt att skyddas mot droger samt rätt till en rökfri miljö.

⁷Skollagen

Eleverna har också rätt till en undervisning där frågor som rör tobak, alkohol, narkotika och dopning integreras i olika ämnen, så att eleverna får en mer sammansatt bild av dessa områden.

⁸Socialtjänstlagen

Enligt socialtjänstlagen har skolan en skyldighet att anmäla om en elev misstänks ha ett missbruk. Socialtjänstlagen uttrycker även att personer som har ett ANDT- eller spelmissbruk har rätt till stöd och behandling.

⁹Arbetsmiljölagen

Skolan omfattas av arbetsmiljölagen. Enligt arbetsmiljölagen är inte alkohol och droger förenligt med en god arbetsmiljö. En påverkad person kan utgöra fara både för sig själv och andra. Arbetsmiljölagen säger även att ohälsa och olycksfall, orsakade av bland annat alkohol och droger, ska förebyggas. Arbetsmiljön på hela skolan, inklusive skolgårdar, ska vara säker och ingen ska riskera att skada sig eller utsättas för hot och våld.

Styrdokument och strategier

¹⁰En samlad strategi för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken 2016-2020

Det övergripande målet för Sveriges ANDT-politik är: Ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Grunden för det hälsofrämjande och förebyggande ANDT-arbetet är insatser för att skydda barn och unga mot eget och andras skadliga användande av ANDT-preparat. Mål 2 i strategin lyfter att antalet barn och

⁴ Tobakslag (SFS 1993:581)

⁵ Lag om förstörande av vissa hälsofarliga missbrukssubstanser (SFS 2011:111)

⁶ FN:s konvention om barnets rättigheter

⁷ Skollag (SFS 2010:800)

⁸ Socialtjänstlagen (2001:453)

⁹ Arbetsmiljölagen (SFS 1977:1160)

¹⁰ En samlad strategi för alkohol, narkotika, dopnings och tobakspolitiken. Prop. 2010/11:47

unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol ska succesivt minska.

¹¹Strategi för ANDT Örebro län 2017-2021

Örebro läns regionala strategi för ANDT-arbetet utgår från den nationella strategin och innehåller fem mål inom olika områden samt insatser kopplade till dessa. Den regionala strategin lyfter bland annat att skolan kan genom sitt kunskaps- och värdegrundsuppdrag bidra till arbetet med ANDT-prevention. Föräldrar och andra vuxna nyckelpersoner är viktiga målgrupper som kan påverka konsumtionsmönster och senarelägga alkoholdebut hos unga. Ungas attityd till ANDT ses som särskilt viktigt att arbeta med.

¹²ANDTS-policy Hällefors kommun 2017-2021

Hällefors kommuns ANDTS-policy utgår från de nationella och regionala strategierna för ANDT-arbetet med ett tillägg om spel om pengar. Policyn pekar ut insatser och prioriteringar för det lokala ANDTS-arbetet. Samverkan med föräldrar/vårdnadshavare lyfts som särskilt viktigt i det ANDTS-förebyggande arbetet. En trygg och inkluderande skola är betydelsefull för att förebygga och fånga upp problem i ett tidigt skede och skapa en stabil grund för framtiden.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete innebär att minimera risken för ohälsa (här, minimera risken för att elever använder droger). För detta arbete är kunskap om vilka faktorer, så kallade skydds- och riskfaktorer, som påverkar beteende positivt respektive negativt en nödvändighet. Nedan beskrivs exempel på faktorer som påverkar barn och ungas hälsa (här, kopplat till användande av droger).

Skyddsfaktorer	Riskfaktorer
<ul style="list-style-type: none">• Skolnärvaro• Trivsel i skolan• Betyg• Goda sociala relationer• Positiv förstärkning• Tydlighet vad gäller krav, regler, förväntningar, struktur i skolvardagen• Innehållsrik fritid• God relation och dialog mellan skolan och vårdnadshavare	<ul style="list-style-type: none">• Upprepad/ökad ogiltig frånvaro• Minskad motivation för skolarbetet• Försämrade studieresultat• Bristande intresse generellt• Avsaknad av fritidsaktiviteter• Aggressivitet och våldshandlingar• Rökning (riskfaktor för narkotikaanvändning)• Brist på social kontroll• Kriminalitet

Riskfaktorerna behöver inte vara tecken på att en elev använder droger eller har spelproblem men med en kontrollerad uppföljning av exempelvis närvaro, skolprestation samt elevens välmående ökar chansen för att kunna sätta in stödjande insatser oavsett bakomliggande orsak.

¹¹ Strategi för ANDT Örebro län 2017-2021

¹² ANDTS-policy, Hällefors kommun 2018-2021. Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.

I skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete är arbetet mot användande av alkohol, droger och spel om pengar en viktig del. Skolan har ett tydligt ansvar vad gäller att utbilda elever och personal i drog- och missbruksfrågor. Elever skall förberedas, stärkas samt få ökad kunskap för att kunna ta ett tydligt ställningstagande mot droger och spel om pengar.

Undervisning

Enligt läroplan för de frivilliga skolformerna (LGR 11) har rektor ett särskilt ansvar för att elever får kunskap om riskerna med ANDT-preparat. Det finns inga rekommendationer eller riktlinjer kring hur undervisningen ska se ut, dock lyfter läroplanen upp att alla elever generellt ska kunna använda sina kunskaper som redskap för att kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden. Underförstått ska således undervisning kring ANDT omfatta både faktakunskap och värderingsövningar som påverkar beteende samt attityder.

Det är av stor vikt att unga förstår att Sveriges restriktiva alkoholpolitik med exempelvis åldersgräns på köp av alkohol och tobak, rökförbud på restauranger och förbud mot alkoholreklam har betydelse på konsumtionen. Unga behöver även lära sig att vara kritiska till reklam och få en insikt i hur deras användande av ANDTS påverkas genom reklam via bland annat tv och sociala medier. En angelägen uppgift för skolan är att ge unga verktyg att kritiskt kunna värdera budskap om olika droger, på nätet sprids snabbt myter om exempelvis cannabis. Unga i Sverige har en förhållandevis god kunskap om de negativa effekterna av droger men kunskap är en färskvara. En kontinuerlig undervisning kring fakta och konsekvenser är viktigt då det ständigt dyker upp nya droger och lagar samt att det hela tiden kommer nya elever. Skolan har även en roll i att lyfta fram att vart femte barn lever i en missbruksmiljö, det är viktigt att sprida budskapet att ett barn eller ungdom som lever i en familj med missbruksproblematik eller spelproblem inte är ensam.

Förebyggande arbete i Hällefors grundskolor

Förebyggande arbete på lågstadiet

I Årskurs 1-3 sker det förebyggande arbetet inom ämnena NO (naturorienterande ämnen) och ämnesövergripande områden som behandlar hälsa, livskvalitet samt livsstil. Med hjälp av samtal, diskussioner, läroböcker och filmer lyfts ämnen som energidryck, mobilanvändande, tv- och dataspel och dess konsekvenser samt vad som är bra respektive dåligt för kroppen. Arbetet utformas utefter elevernas ålder och mognad.

Förebyggande arbete på mellanstadiet

I årskurs 4-6 sker det förebyggande arbetet inom ämnena biologi och samhällskunskap samt vid spontana diskussioner på elevernas initiativ.

Förebyggande arbete på högstadiet

I årskurs 7 sker det förebyggande arbetet inom ämnena biologi och SO (samhällsorienterande ämnen). Områden som lyfts är tobak i alla former, drogers påverkan på individ och samhälle samt kopplingen till kriminalitet och prostitution. Elevhälsans medicinska insats tar upp ämnet vid elevhälsosamtalet i årskurs 7 utifrån ELSA-enkäten.

I årskurs 8 sker det förebyggande arbetet inom ämnena biologi, SO, engelska, tyska samt kemi. Områden som lyfts är tobak och alkohol och deras respektive skadeverkningar på kroppen, preparatkunskap, drogers påverkan på hjärnan, samhällets arbete mot droger samt barn som anhörig till missbrukare.

I årskurs 9 sker det förebyggande arbetet inom ämnena biologi, matematik, fysik, engelska, tyska samt SO. Områden som lyfts upp är spelmissbruk, droger, alkohol, etik kopplat till droger och alkohol, fysiska och psykiska effekter samt åldersgränser.

Symboler

Kläder, accessoarer, väskor, artiklar eller dylikt med drogsymboler är inte tillåtet att användas inom skolans område, inte heller reklam för droganvändning får förekomma.

Upptäcka

Att upptäcka missbruk och/eller spelproblem i ett tidigt stadium ger goda förutsättningar att hindra en utveckling som kan leda till beroende. Det är även ett effektivt sätt att hindra nyrekrytering eftersom spridning av droger sker från person till person. Nyckelpersoner för att upptäcka ett användande av droger, missbruk eller spelproblem är de som finns i elevens vardag såsom andra elever, vårdnadshavare/god man samt skolpersonal, även kultur och fritids, socialtjänst och polis. Nedan beskrivs exempel på tecken och varningssignaler som kan bero på ett användande eller missbruk av droger spelproblem:

Tecken/varningssignaler
<ul style="list-style-type: none">• Asocialt beteende• Koncentrationssvårigheter• Ökat antal lögner, svikna löften• Stölder och kriminalitet• Våld• Försämrad personlig hygien• Liberal attityd till droger• Förändrad dygnsrytm• Manipulativt beteende• Psykisk påverkan som exempelvis rastlöshet, nedstämdhet, trötthet, apati, misstänksamhet• Humörsvägningar• Nedsatt aptit, ökat intag av sötsaker och läsk• Förändrat umgänge

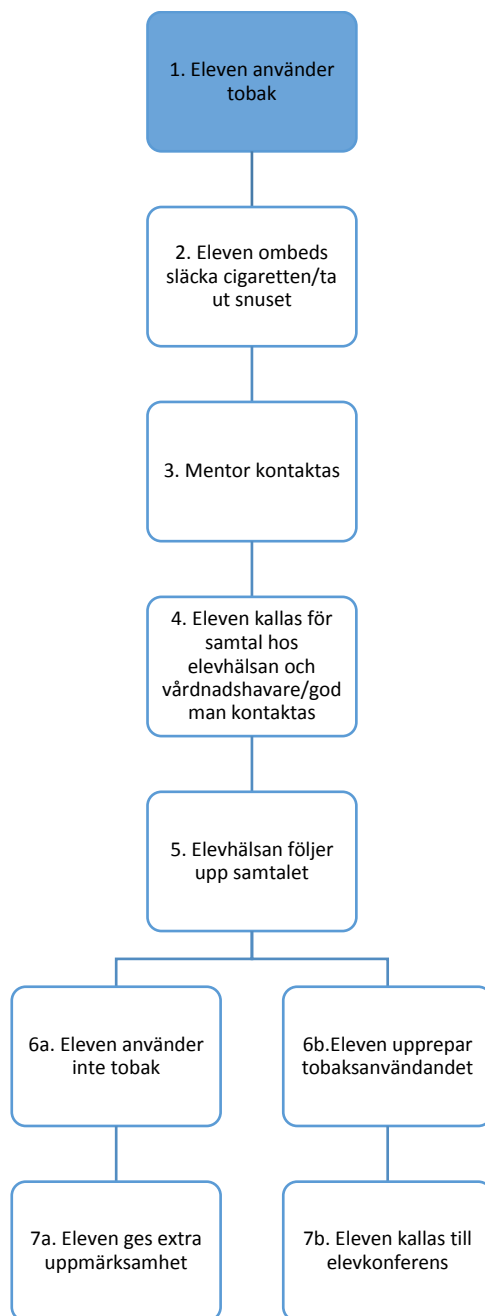
Likt riskfaktorer behöver ovanstående tecken inte betyda att en elev använder eller missbrukar droger men en kontrollerad uppföljning kan öka chansen för att sätta in stödande insatser oavsett bakomliggande orsak.

Handlingsplaner

ANDTS-planen innehåller handlingsplaner uppdelade i fem olika scenarion:

- Användande av tobak under skoltid/inom skolområde
- Misstanke om att elev använder narkotika/dopning
- Alkoholpåverkad elev på skoltid/inom skolområdet samt misstanke om alkoholmissbruk
- Urinprov
- Misstanke om att elev har spelproblem

Användande av tobak under skoltid/ inom skolområde

1. Eleven använder tobak

Om en elev röker eller snusar är det all personals ansvar att agera.

2. Eleven ombeds fimpa cigaretten eller ta ut snusen.

Eleven påminns även om planens riktlinjer och handlingsplan.

3. Mentor kontaktas

Elevens mentor ska informeras snarast möjligt.

4. Eleven kallas för samtal hos elevhälsan. Vårdnadshavare/god man kontaktas samt uppföljning

Eleven kallas till skolsköterska och/eller kurator för samtal kring tobaksanvändning, där tobaksavvänjningsstöd erbjuds. Ett uppföljande samtal erbjuds eleven. Mentor ansvarar för att kontakta vårdnadshavaren för att informera att eleven brutit mot skolans riktlinjer för tobaksanvändande. Vårdnadshavaren påminns/informeras om planen och en lösning på problemet diskuteras fram. Vårdnadshavaren föreslås kontakta elevhälsan för stöd i hur hantera situationen. Uppföljning med vårdnadshavaren sker via utvecklingssamtalet eller vid ett separat tidsbestämt tillfälle.

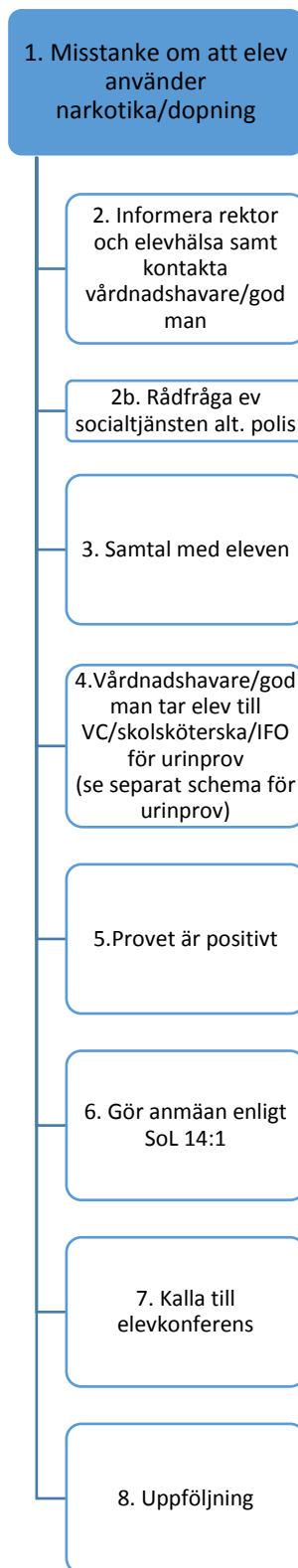
6. Eleven upprepar tobaksanvändandet

Eleven ombeds släcka cigaretten, ta ut snusen samt påminns åter om planens riktlinjer och handlingsplan.

7. Elevkonferens

Om en elev vid upprepade tillfällen röker eller snusar på skoltid kallas eleven och vårdnadshavaren till samtal med rektor och elevhälsan. Skola och vårdnadshavare/god man kommer gemensamt överens om hur eleven fortsättningsvis skall hanteras i relation till tobaksanvändandet.

Misstanke om att elev använder narkotika/dopningspreparat

1. Misstanke om användande av narkotika/dopning

Misstanke om användande narkotika/dopning kan till exempel baseras på att skolpersonal får information av en annan elev eller att skolpersonal genom egna iakttagelser fått misstankar. Ofta kan de handla om en känsla av att det inte står rätt till med en elev, men att man inte har konkreta "bevis".

2. Informera rektor och elevhälsa samt kontakta vårdnadshavare/god man

I detta läge ska kontakt tas med rektor (i första hand) och/eller elevhälsa (i andra hand) för samråd. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder. Vid misstanke om användande av narkotika/dopning hos elever ska vårdnadshavare/god man alltid kontaktas. Rektor ansvarar för att detta görs.

2b. Rådfråga eventuellt socialtjänsten alternativt Polis

Ibland kan man som personal behöva stöttning i att värdera sina iakttagelser. Kan det du ser vara en påverkad elev? Samt att man kan behöva fråga om råd i hur man skall agera. Vid samtal med polis betänk att polisen har absolut anmälningsplikt. Du kan till exempel ringa anonymt och rådfråga.

Polisen kontaktas via telefon 114 14.

3. Samtal med elev

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på misstanken. Det är viktigt att mentor/elevhälsa/rektor i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken samt vad som kommer att hända härnäst. Rektor ansvarar för att detta samtal sker. Vårdnadshavare/god man bör vara med på detta samtal. Informera vårdnadshavaren/ god man om möjligheten att ta urinprov på vårdcentral, hos skolsköterska eller hos Socialtjänsten.

I de fall där eleven är påverkad gäller att vårdnadshavare/god man kontaktas omgående för att hämta eleven ifrån skolan. Det är rektors ansvar att agera utifrån vad som behövs med hänsyn till elevens, andra elevers och personalens trygghet.

Om det bedöms nödvändigt med hänsyn till risken för andra elever och skolans personal får rektor besluta om omedelbar avstängning av en elev enligt 5 kap. Skollagen (2010:800).

Rektorns beslut om omedelbar avstängning får inte avse längre tid än en vecka.

Det är även rektors ansvar att besluta om vidare åtgärder och insatser till eleven, detta görs i samråd med till vårdnadshavare/god man.

4. Urinprov

Beslut om att lämna urinprov är frivilligt och fattas av vårdnadshavare/god man eller elev.

Urinprov tas hos vårdcentral/skolsköterska/socialtjänsten.

Se separat schema för urinprov s. 15.

5. Provet är positivt

Provresultatet visar att eleven har förekomst av en eller flera droger i kroppen. Samtal hålls med eleven som även informeras om fortsatta åtgärder från skolans sida. Eventuellt beslutas om tillfällig avstängning 5 kap Skollagen (2010:800) av rektor. Rektor kan tilldela eleven en skriftlig varning enligt 5 kap. Skollagen (2010:800).

6. Gör anmälan enligt SoL 14:1

Beslut tas om anmälan jämlikt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453). Rektor är ansvarig för att anmälan görs. Observera dock att alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn.

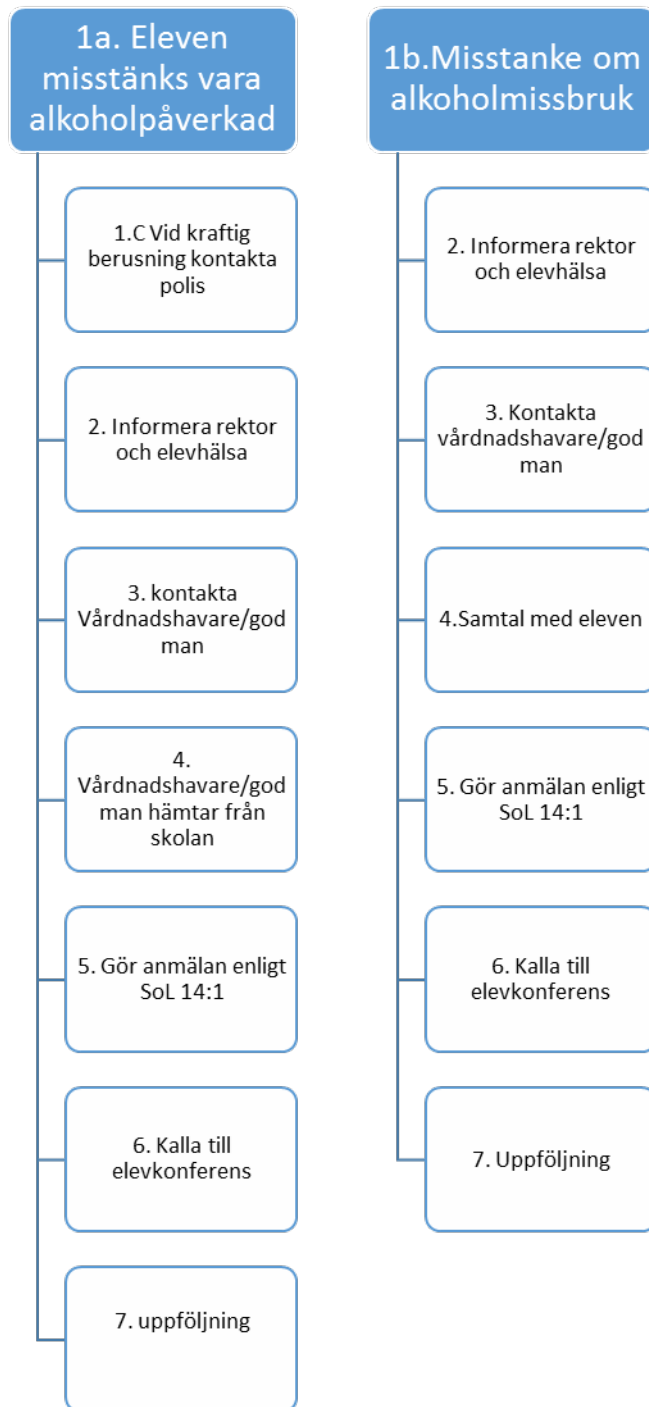
7. Kalla till elevkonferens

Ett åtgärdsprogram och/eller en handlingsplan avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare/god man. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade. Rektor är ansvarig för att detta sker.

8. Uppföljning

Rektor och vårdnadshavare/god man tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Alkoholpåverkad elev på skoltid/skolområdet samt misstanke om alkoholmissbruk

1a. Eleven misstänks vara alkoholpåverkad

Personal får misstanke om eller på annat sätt kännedom om att en elev är påverkad av alkohol på skoltid/skolområdet. Detta gäller även elever som är märkbart bakfulla och/eller luktar alkohol.'

1b. Misstanke om alkoholmissbruk

Misstanke om alkoholmissbruk kan till exempel baseras på att skolpersonal får information av en annan elev eller att skolpersonal genom egna iakttagelser fått misstankar. Ofta kan de handla om en känsla av att det inte står rätt till med en elev, men att man inte har konkreta "bevis".

1c. Vid kraftig berusning kontakta Polis

Är eleven så påverkad att ni behöver hjälp av Polisen för att hantera situationen akut? Går det inte att samtala med eleven eller om situationen är hotfull eller våldsam. Ring 112.

2. Informera rektor och elevhälsa

I detta läge bör kontakt tas med rektor/elevhälsa för samråd. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder.

3. Kontakta vårdnadshavare/god man

Vårdnadshavare/god man skall alltid kontaktas när skolan misstänker att en elev är påverkad av alkohol. Rektor ansvarar för att detta görs.

4a (Misstanke om alkoholpåverkad). Vårdnadshavare/god man hämtar ifrån skolan

I de fall där eleven är påverkad gäller att vårdnadshavare/god man kontaktas omgående för att hämta eleven ifrån skolan. Det är rektors ansvar att agera utifrån vad som behövs med hänsyn till elevens, andra elevers och personalens trygghet.

Om det bedöms nödvändigt med hänsyn till risken för andra elever och skolans personal får rektor besluta om omedelbar avstängning av en elev enligt 5 kap. Skollagen (2010:800). Rektorns beslut om omedelbar avstängning får inte avse längre tid än en vecka.

Det är även rektors ansvar att besluta om vidare åtgärder och insatser till eleven, detta görs i relation till vårdnadshavare/god man.

4b. (Misstanke om alkoholmissbruk). Samtal med elev

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på misstanken. Det är viktigt att mentor/elevhälsa/rektor i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken samt vad som kommer att hända härnäst. Rektor ansvarar för att detta samtal sker. Vårdnadshavare ska vara med på detta samtal.

5. Gör anmälan enligt SoL 14:1

Beslut tas om anmälan jämlikt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453). Rektor är ansvarig för att anmälan görs. Observera dock att alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn.

6. Kalla till elevkonferens

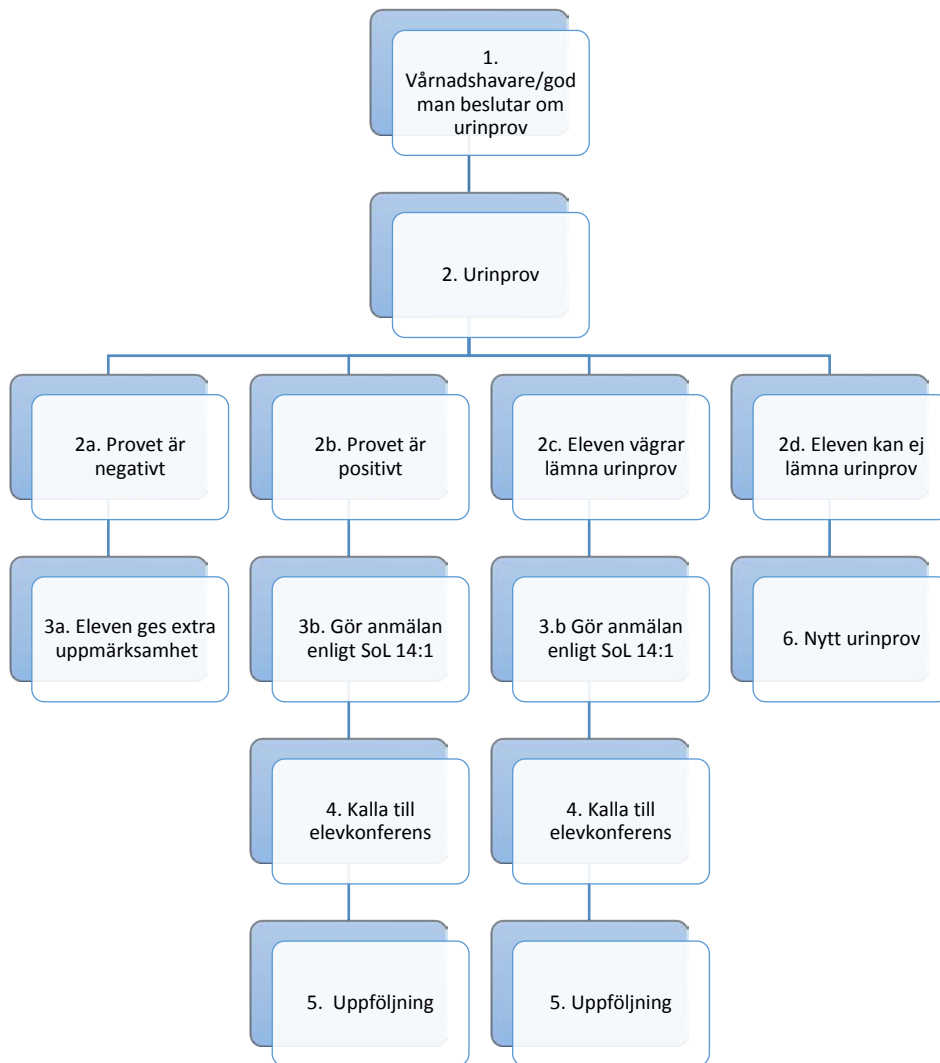
Rektor kallar till elevkonferens med elev, vårdnadshavare/god man och mentor.

Ett åtgärdsprogram avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare/god man. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade.

7. Uppföljning

Rektor tillsammans med vårdnadshavare/god man tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Urinprov

1. Urinprov

Beslut om att urinprov ska tas fattar vårdnadshavare/god man. Vårdnadshavare/god man bör skyndsamt ta med eleven till vårdcentral/skolsköterska/Socialtjänsten och be om ett urinprov. Punkterna nedan baseras på att vårdnadshavaren delger skolan resultatet ifrån provtagningen. Om vårdnadshavare inte återkopplar till skolan agerar skolan utifrån sin misstanke om användande.

2a. Provet är negativt

Eleven har lämnat de urinprov som överenskommits och resultatet påvisar ingen förekomst av droger. Beroende på den problembild som eleven uppvisat övervägs behovet av andra åtgärder. Att ett urinprov är negativt behöver inte betyda att eleven är helt drogfri. Vissa droger, som Spice, syns sällan på urinprov. Olika droger lämnar dessutom kroppen olika fort.

2b. Provet är positivt

Resultatet visar att eleven har förekomst av en eller flera droger i kroppen. Samtal hålls med eleven som även informeras om fortsatta åtgärder från skolans sida.

Det är rektors ansvar att agera utifrån vad som behövs med hänsyn till elevens, andra elevers och personalens trygghet. Om det bedöms nödvändigt med hänsyn till risken för andra elever och skolans personal får rektor besluta om omedelbar avstängning av en elev enligt 5 kap. Skollagen (2010:800). Rektorns beslut om omedelbar avstängning får inte avse längre tid än en vecka.

Det är även rektors ansvar att besluta om vidare åtgärder och insatser till eleven, detta görs i samråd med vårdnadshavare/god man. Är urinprovet positivt skickar vårdcentralen/skolsköterskan en orosanmälan till socialtjänsten. Socialtjänsten agerar då utifrån de lagar, förordningar och rutiner som gäller.

2c. Eleven vägrar lämna urinprov

Det går inte att tvinga någon till provtagning. Endast polisen har sådana befogenheter om polisen fattar misstanke om narkotikapåverkan. Eleven informeras då om att detta innebär att misstanken kvarstår och andra åtgärder kommer att vidtas. Ett åtgärdsprogram avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare/god man. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade.

2d. Eleven kan ej lämna prov

Ibland är det svårt för en elev att lämna ett urinprov. Eleven skall då lämna ett nytt prov inom kort.

3a. Eleven ges extra uppmärksamhet

Eleven kanske inte var påverkad och/eller känner sig orättvist behandlad. Eleven kanske var påverkad men fick ändå ett negativt prov. Regelbunden uppföljning av studieresultat och närvaro sker i nära samarbete med vårdnadshavare/god man.

3b. Gör en anmälan enligt SoL 14:1

Beslut tas om anmälan jämlikt 14 kap 1 § Socialtjänstlagen (2001:453). Rektor är ansvarig för att anmälan görs. Observera dock att alla som arbetar inom skolverksamhet har en enskild skyldighet att anmäla missförhållanden som rör barn.

4. Kalla till elevkonferens

Ett åtgärdsprogram avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare/god man. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade.

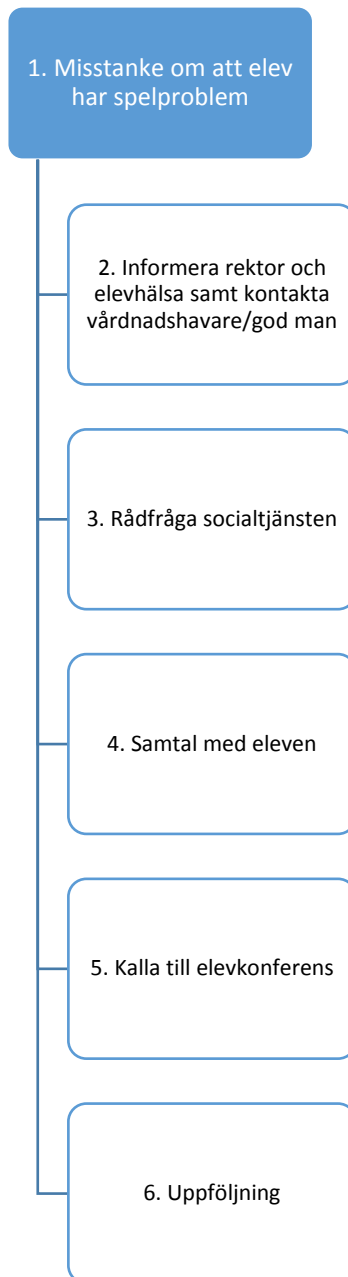
6. Uppföljning

Rektor och vårdnadshavare tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven. Detta innebär att rektor/elevhälsa tar över ansvaret för eventuella vidare åtgärder i samverkan med vårdnadshavare. Samråd sker vid behov med berörd mentor och/eller socialtjänst.

7. Nytt urinprov

Börja om i toppen av flödesschemat.

Misstanke om att elev har spelproblem

1. Misstanke om att elev har spelproblem

Misstanke om att elev har spelproblem kan exempelvis baseras på att skolpersonal får information av annan elev eller att skolpersonal genom egna iakttagelser får misstankar. Ofta kan det handla om att en känsla av att det inte står rätt till med en elev, men att man inte har konkreta ”bevis”.

2. Informera rektor och elevhälsa samt kontakta vårdnadshavare/god man

Här kontaktas rektor (i första hand) och elevhälsa (i andra hand) för samråd. Därefter tas beslut om fortsatta åtgärder. Vid misstanke om spelproblem hos omyndiga elever tas alltid kontakt med vårdnadshavare/god man. Rektor ansvarar för att kontakten tas.

3. Rådfråga socialtjänsten

Personal kan få stöttning i att värdera sina iakttagelser. Kan misstankarna stämma? Kan få råd i hur skolan ska agera vidare.

4. Samtal med eleven

Det första samtalet ger eleven en möjlighet att delge sin reaktion på misstanken. Det är viktigt att klassföreståndare/elevhälsa/rektor i ett samtal förklarar för eleven så konkret som möjligt vad det är som föranleder misstanken samt vad som kommer att hända härnäst. Rektor ansvarar för att detta samtal sker. Vårdnadshavare/god man bör vara med på detta samtal.

5. Elevkonferens

Rektor kallar till elevkonferens med elev, vårdnadshavare/god man och mentor. Ett åtgärdsprogram och/eller en handlingsplan avseende både den studiemässiga och den sociala tillvaron upprättas i samarbete med elev och vårdnadshavare/god man. Samordning bör ske med socialtjänst i de fall de är inkopplade.

6. Uppföljning

Rektor och vårdnadshavare/god man tar ansvar för att samordna insatser och uppföljning runt eleven.

Elevskåp och åtgärder vid upphittande av alkohol, narkotika, dopningsmedel eller andra hälsofarliga ämnen inom skolans område

Elevskåpet ska användas för skolrelaterat material samt ytterkläder och skor. Om skolan misstänker att olagliga eller farliga saker förvaras i skåpet kommer skolan be eleven att öppna skåpet för kontroll och omhändertaga eventuellt material i enighet med skollagen 5 kap § 6. Skolan kan även öppna skåpet utan elevens vetskap, eller mot dennes vilja vid misstanke enligt ovan. Om så sker kontaktas vårdnadshavare. En polisanmälan upprättas om det uppdagas att en elev förvarar olagliga föremål i skåpet.

Förkortad version av ANDTS-plan

Förebyggande

Droger och spel om pengar orsakar inte bara skador och problem för den enskilde individen och dess familj utan påverkar hela skolans arbetsmiljö, som exempelvis trygghet, studiero, öppenhet och säkerhet. Skolan ska, tillsammans med elever och vårdnadshavare/god man, arbeta för att alla elever får en drog- och spelfri skoltid. Skolan ska vara drog- och spelfri!

ANDTS-planen innefattar tydliga regler, konsekvenser, omtanke och stöd för att förhindra användande av ANDTS bland elever. Elever, vårdnadshavare samt all skolpersonal, ska känna sig trygga i att skolan erbjuder en miljö där varje elev ges möjligheter till god social utveckling, god kunskapsutveckling samt ökar elevernas välmående. Vid misstanke om att en elev använt eller vid konstaterat användande av droger eller har spelproblem samarbetar skolan med vårdnadshavare/god man, socialtjänsten och i vissa fall polisen. Vårdnadshavare/god man är mycket viktiga i arbetet kring en elev och därför är skolans ambition att alltid samarbeta med dem under hela skoltiden.

Definition

Med droger syftar denna plan på beroendeframkallande preparat som påverkar kroppen såsom alkohol, narkotika, dopning och tobak. Med **alkohol** avses alkoholhaltig dryck/vätska. Med **narkotika** avses narkotikaklassade preparat, receptbelagd medicin utan giltigt recept, sniffning, substans klassad som hälsofarlig vara eller andra jämförbara substanser. Med **dopning** avses prestationshöjande medel/dopningspreparat eller andra jämförbara substanser. Med **tobak** avses cigaretter, E-cigaretter, vattenpipa, cigariller, snus, råttobak och andra preparat innehållandes tobak eller nikotin. Även nikotinfritt snus samt örtprodukter avsedda för rökning, både med och utan nikotinnehåll och vissa andra njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak omfattas av definitionen. Rökförbud på skolans område gäller dygnet runt (Tobakslagen 1993:581 § 2). För elever gäller tobaksförbud även utanför skolområdet under skoltid (inkl. idrottsdagar, klassresor, studiebesök, praktik mm). Med spel om pengar syftas spel där pengar satsas och där slumpen på något sätt är inblandad.

Handlingsplaner

ANDTS-planen innehåller handlingsplaner uppdelade i fem olika scenarion:

- Användande/nyttjande av tobak under skoltid/inom skolområde
- Misstanke om att elev använder/nyttjar narkotika/dopning
- Alkoholpåverkad elev på skoltid/inom skolområdet samt misstanke om alkoholmissbruk
- Urinprov
- Misstanke om att elev har spelproblem

Ansvar

Rektor på skolan har det yttersta ansvaret att ANDTS-planen följs. All personal på skolan har ansvar att agera vid misstanke om användande eller konstaterat användande av droger. Elevhälsan har som uppdrag att samverka med och stötta personal, skolläring, elev och vårdnadshavare/god man i alkohol-, drog och spelfrågor/händelser/handlingsplaner. Det viktigaste ansvaret att avstå från droger och spel om pengar har eleven själv samt vårdnadshavare/god man.

Hänvisning

Den fullständiga ANDTS-planen med all information, handlingsplaner, lagstiftning m.m. finns på skolans hemsida: www.hellefors.se

Länkar

Cannabishjälpen

Fakta och information om cannabis. Hjälper för stöd och behandling.
www.cannabishjalpen.se/

Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning

Fakta och information om alkohol och narkotika
www.can.se

Dopingjouren

Fakta om dopning
www.dopingjouren.se/

Drugsmart

Information och stöd kring frågor om alkohol och andra droger, för ungdomar eller vuxna i ungdomars närhet
www.drugsmart.com

Fimpaaa

En sluta-röka-app för ungdomar
www.umo.se/fimpaaa

Folkhälsomyndigheten

www.folkhalsomyndigheten.se

Hällefors kommun

www.hellefors.se

IQ

www.iq.se/
Fakta och information om alkohol

Länsstyrelsen i Örebro län

Regional ANDT-strategi 2017-2020 Örebro län
<http://www.lansstyrelsen.se/Orebro/Sv/manniska-och-samhalle/folkhalsa/andt/Pages/regional-strategi-ANDT-2017-2021.aspx>

Tobaksfakta – oberoende tankesmedja

Information, utbildning, nyhetsförmedling och opinionsbildning om tobak.
www.tobaksfakta.se

Spelprevention.se

Information, fakta och vägledning om spelproblem
www.spelprevention.se

Ungdomsmottagningen

Din ungdomsmottagning på nätet
www.umo.se

Ungdomsmottagningen på nätet på flera språk

www.youmo.se

Källor

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
www.can.se

Folkhälsomyndigheten
<https://www.folkhalsomyndigheten.se/>

Länsstyrelsen i Örebro län
<http://www.lansstyrelsen.se/orebro/>

Skolverket
<https://www.skolverket.se/>

Sveriges riksdag
<https://www.riksdagen.se/>